

Svensk författningssamling

Lag om ändring i ellagen (1997:857)

Utfärdad den 4 maj 2023

SFS 2023:238

Publicerad
den 9 maj 2023

Enligt riksdagens beslut¹ föreskrivs² i fråga om ellagen (1997:857)³
dels att 8 och 11 kap. och 4 kap. 40–44 §§ ska upphöra att gälla,
dels att rubrikerna närmast före 4 kap. 40 och 43 §§ ska utgå,
dels att 1 kap. 2 och 4 §§, 3 kap. 6, 7, 11, 41 och 42 §§, 6 kap. 3 §, 12 kap.
1 och 3 §§ och 13 kap. 1 och 7 §§ ska ha följande lydelse,

¹ Prop. 2022/23:59, bet. 2022/23:NU9, rskr. 2022/23:170.

² Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 av den 11 december 2018 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor, i den ursprungliga lydelsen, och Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/944 av den 5 juni 2019 om gemensamma regler för den inre marknaden för el och om ändring av direktiv 2012/27/EU, i den ursprungliga lydelsen.

³ Senaste lydelse av

4 kap. 40 § 2022:596	8 kap. 11 b § 2016:914
4 kap. 41 § 2022:596	8 kap. 11 c § 2015:598
4 kap. 42 § 2022:596	8 kap. 12 § 2010:602
4 kap. 43 § 2022:596	8 kap. 13 § 2005:404
4 kap. 44 § 2022:596	8 kap. 14 § 2022:596
8 kap. 1 § 2018:435	8 kap. 15 § 2014:270
8 kap. 2 § 2011:476	8 kap. 16 § 2017:18
8 kap. 3 a § 2014:270	8 kap. 17 § 2017:18
8 kap. 3 b § 2018:1448	8 kap. 18 § 2017:18
8 kap. 3 c § 2018:435	11 kap. 3 § 2018:1448
8 kap. 3 d § 2018:435	11 kap. 4 § 2018:1448
8 kap. 3 e § 2018:435	11 kap. 5 § 2018:1448
8 kap. 4 § 2015:598	11 kap. 12 a § 2016:733
8 kap. 4 a § 2015:598	11 kap. 13 § 2016:914
8 kap. 4 b § 2015:598	11 kap. 14 § 2011:712
8 kap. 4 c § 2015:598	11 kap. 15 § 2014:270
8 kap. 4 d § 2006:926	11 kap. 16 § 2011:712
8 kap. 4 e § 2009:580	11 kap. 17 § 2011:712
8 kap. 4 f § 2009:580	11 kap. 18 § 2014:270
8 kap. 4 g § 2009:580	11 kap. 19 § 2011:712
8 kap. 5 § 2009:580	11 kap. 20 § 2011:712
8 kap. 5 a § 2014:1467	rubriken närmast före 4 kap. 40 § 2022:596
8 kap. 6 § 2011:712	rubriken närmast före 4 kap. 43 § 2022:596
8 kap. 7 § 1999:770	rubriken närmast före 8 kap. 1 § 2005:404
8 kap. 8 § 2017:18	rubriken närmast före 8 kap. 3 b § 2018:435
8 kap. 8 a § 2017:18	rubriken närmast före 8 kap. 12 § 2005:404
8 kap. 8 b § 2017:18	rubriken närmast före 8 kap. 14 § 2014:270
8 kap. 8 c § 2017:18	rubriken närmast före 11 kap. 13 § 2011:712
8 kap. 8 d § 2017:18	rubriken närmast före 11 kap. 15 § 2011:712
8 kap. 8 e § 2017:18	rubriken närmast före 11 kap. 16 § 2011:712
8 kap. 9 § 2011:712	rubriken närmast före 11 kap. 17 § 2011:712
8 kap. 10 § 2009:580	rubriken närmast före 11 kap. 18 § 2011:712
8 kap. 11 § 2015:598	rubriken närmast före 11 kap. 19 § 2011:712
8 kap. 11 a § 2015:598	rubriken närmast före 11 kap. 20 § 2011:712.

dels att det ska införas tre nya kapitel, 8, 9 och 11 kap., åtta nya paragrafer, 4 kap. 40–47 §§, och närmast före 4 kap. 40, 41, 43 och 46 §§ nya rubriker av följande lydelse.

1 kap.

2 §⁴ Lagen är indelad i följande kapitel:

- 1 kap. Inledande bestämmelser,
- 2 kap. Nätkoncession och ledningar vid trafikleder,
- 3 kap. Nätföretag och drift av elnät,
- 4 kap. Anslutning till elnätet och överföring av el,
- 5 kap. Intäktsram för nätverksamhet,
- 6 kap. Mätning av överförd el,
- 7 kap. Kommunala elföretag,
- 8 kap. Övergripande systemansvar och balansansvar,
- 9 kap. Leverans av el och aggregeringstjänster,
- 10 kap. Avbrottsersättning,
- 11 kap. Avbrytande av överföring av el till konsumenter,
- 12 kap. Tillsyn m.m., och
- 13 kap. Övriga bestämmelser.

4 §⁵ Ord och uttryck i lagen har samma betydelse som i elsäkerhetslagen (2016:732).

I övrigt avses i lagen med

Acer: den byrå som inrättats genom Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 713/2009 av den 13 juli 2009 om inrättande av en byrå för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter,

aggregering: en sammanslagning av flera elanvändares förbrukning eller sammanslagning av producerad el för försäljning, anskaffning eller auktionering på elmarknader,

aggregeringstjänst: en tjänst som förutsätter aggregering,

balansansvar: det ekonomiska ansvaret för att det nationella elsystemet tillförs lika mycket el som tas ut i en uttagspunkt eller att lika mycket el tas ut från systemet som det tillförs i en inmatningspunkt,

distribution: överföring av el för någon annans räkning genom ett lokalnät eller ett regionnät,

distributionsnätetsföretag: ett nätföretag som innehar ett lokalnät eller ett regionnät,

dynamiska elpriser: priser som återspeglar de priser som vid varje tidpunkt gäller på spotmarknaderna med ett intervall som minst motsvarar frekvensen för avräkning på marknaden,

efterfrågeflexibilitet: att en elanvändare ändrar sin förbrukning jämfört med sitt normala eller nuvarande förbrukningsmönster som ett svar på marknadssignaler eller med anledning av att någon har antagit elanvändarens anbud att minska eller öka sin förbrukning mot en bestämd ersättning på en sådan organiserad marknad som avses i artikel 2.4 i kommissionens genomförandeförordning (EU) nr 1348/2014 av den 17 december 2014 om rapportering av uppgifter för att genomföra artikel 8.2 och 8.6 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1227/2011 om integritet och öppenhet på grossistmarknaderna för energi,

⁴ Senaste lydelse 2022:596.

⁵ Senaste lydelse 2022:596.

elleverantör: den som yrkesmässigt levererar el,

elmarknadsdirektivet: Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/944 av den 5 juni 2019 om gemensamma regler för den inre marknaden för el och om ändring av direktiv 2012/27/EU, i den ursprungliga lydelsen,

energilagringsanläggning: en sådan anläggning i elsystemet som används för att i systemet skjuta upp den slutliga användningen av el till en senare tidpunkt än produktionstillfället eller för omvandling av elenergi till en form av energi som kan lagras, lagringen av den energin och den följande återomvandlingen av energin till el eller någon annan energibärare,

EU:s elmarknadsförordning: Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/943 av den 5 juni 2019 om den inre marknaden för el,

fastkraftsavtal: avtal om att under en angiven tid leverera en fastställd mängd el,

icke frekvensrelaterad stödtjänst: en stödtjänst som används av ett nätföretag för spänningsreglering i stationärt tillstånd, snabba inmatningar av reaktiv effekt, tröghet för upprätthållande av stabiliteten i lokalnät, kortslutningsström samt förmåga till dödnätsstart och till ödrift,

inmatningspunkt: den punkt på elnätet där en elproducent, enligt avtal med ett nätföretag, matar in el från en produktionsanläggning,

intäktsram: de samlade intäkter som en nätkoncessionshavare högst får uppbära från nätverksamheten under en tillsynsperiod,

konsument: en fysisk person som el överförs eller levereras till huvudsakligen för ändamål som faller utanför näringsverksamhet,

laddningspunkt: ett gränssnitt där el kan överföras till ett elfordon i taget eller där batteriet på ett elfordon i taget kan bytas ut,

leveranspunkt: en inmatnings- eller uttagspunkt,

lokalnät: ett ledningsnät som omfattas av en nätkoncession för område utan en lägsta tillåtna spänning,

nätföretag: den som bedriver nätverksamhet,

nätverksamhet: att med stöd av nätkoncession ställa en starkströmsledning till förfogande för överföring av el för någon annans räkning och vidta de åtgärder som behövs för överföringen,

regionnät: en ledning eller ett ledningsnät som inte ingår i ett transmissionsnät och som omfattas av en nätkoncession för linje eller av en nätkoncession för område med en lägsta tillåtna spänning,

små företag: företag som sysselsätter färre än 50 personer och vars omsättning eller balansomslutning inte överstiger 10 miljoner euro per år,

stödtjänst: en tjänst som behövs för driften av ett nätföretags elnät med undantag för hantering av överbelastning,

transmission: överföring av el för någon annans räkning genom ett transmissionsnät,

transmissionsnät: ett tekniskt och driftsmässigt sammanhängande ledningsnät som har en spänning om 220 kilovolt eller mer, sträcker sig över flera nätregioner i Sverige och länkar samman det nationella elnätet med elnät i andra länder,

transmissionsnätsföretag: ett nätföretag som innehar en ledning som ingår i ett transmissionsnät,

uttagspunkt: den punkt på ett elnät där en elanvändare, enligt avtal med ett nätföretag, tar ut el för förbrukning.

6 §⁶ Ett nätföretag som anskaffar stödtjänster ska i förhållande till elproducenter behandla aktörer som tillhandahåller efterfrågefleksibilitet genom aggregering på ett icke-diskriminerande sätt på grundval av aktörernas tekniska kapacitet.

7 §⁷ Ett nätföretag får inte ingå avtal om stödtjänster förrän nätmyndigheten har godkänt de metoder som har använts för att utforma avtalen.

Första stycket gäller inte avtal enligt 8 kap. 14 §.

11 §⁸ Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet för

1. nätföretag att samarbeta med varandra i frågor som rör möjligheten för den som är ansluten till elnätet att delta på marknader för el,

2. nätföretag och andra företag som är verksamma på elmarknaden att samarbeta i frågor som rör möjligheten att delta på marknader för stödtjänster,

3. nätföretag att utbyta information, och

4. nätföretag att sända underrättelser med anledning av att en elleverantör påbörjar eller övertar leveranserna av el i en uttagspunkt.

41 §⁹ Ett nätföretag får inte ställa tekniska krav eller andra villkor som försvårar efterfrågefleksibilitet. Dock får de villkor ställas som behövs för en säker, tillförlitlig och effektiv drift av ledningsnätet.

42 §¹⁰ Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vilka tekniska krav som nätföretag får ställa i fråga om efterfrågefleksibilitet.

4 kap.

Hantering av klagomål

40 § Ett nätföretag ska ha fastställda rutiner för hanteringen av klagomål från kunder som är konsumenter.

Information om avtalsvillkor och andra uppgifter

41 § Ett avtal mellan en konsument och ett nätföretag ska innehålla uppgifter om

1. nätföretagets namn, adress, telefonnummer och webbplats,

2. när avtalet träffas och dess giltighetstid,

3. nätföretagets åtagande gentemot konsumenten,

4. villkoren för fakturering och betalning,

5. villkoren för uppsägning av avtalet,

6. villkoren för ersättning om nätföretaget inte uppfyller sitt åtagande enligt avtalet,

7. var konsumenten kan hitta information om nätföretagets priser och övriga villkor, och

8. hur konsumentrelaterad information tillhandahålls.

⁶ Senaste lydelse 2022:596.

⁷ Senaste lydelse 2022:596.

⁸ Senaste lydelse 2022:596.

⁹ Senaste lydelse 2022:596.

¹⁰ Senaste lydelse 2022:596.

42 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vilken konsumentrelaterad information ett nätföretag ska tillhandahålla och hur informationen ska tillhandahållas.

Fakturerings och information som nätföretag ska lämna till elanvändare

43 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om nätföretags fakturerings av elanvändare och om skyldighet för nätföretag att lämna viss information till elanvändaren i samband med fakturerings.

44 § Ett nätföretag får inte ta ut någon avgift för att tillhandahålla elanvändaren fakturor och information enligt 43 §.

45 § Om ett nätföretag tillämpar ett system med förskottsbetalning, ska villkoren vara skäliga.

Förhandsprövning av villkor

46 § Ett nätföretag får inte ingå avtal i frågor om anslutning till elnätet eller överföring av el förrän de metoder som ska användas för att utforma avtalsvillkoren har prövats av nätmyndigheten. Prövningen ska dock inte omfatta metoder för att utforma avgifter för anslutning eller överföring.

47 § Nätmyndigheten ska godkänna de metoder som ska prövas enligt 46 §, om de kan antas leda till att villkoren i avtalen blir objektiva och icke-diskriminerande.

Om nätmyndigheten inte godkänner en metod, ska myndigheten ange i beslutet hur villkoren i stället ska utformas.

Beslut enligt denna paragraf gäller omedelbart. Nätmyndigheten ska delge sådana beslut enligt 49 § första stycket 1 och andra stycket delgivningslagen (2010:1932).

6 kap.

3 §¹¹ Ett nätföretag ska på begäran rapportera resultaten av de mätningar som görs enligt 1 § till ett företag som elanvändaren eller elproducenten har utsett. På begäran av elanvändaren ska nätföretaget även lämna uppgifter om elanvändarens historiska elförbrukning till ett företag som elanvändaren har utsett.

8 kap. Övergripande systemansvar och balansansvar

Övergripande systemansvar

1 § Den myndighet som regeringen bestämmer har det övergripande ansvaret för att elektriska anläggningar samverkar driftsäkert så att balans inom hela eller delar av landet kortsiktigt upprätthålls mellan produktion och förbrukning av el (systemansvarig myndighet).

¹¹ Senaste lydelse 2022:596.

2 § I den utsträckning som det behövs för att den systemansvariga myndigheten ska kunna utöva det övergripande systemansvaret får myndigheten beordra

1. balansansvariga att öka eller minska produktionen eller förbrukningen av el, och
2. elproducenter att öka eller minska produktionen av el.

3 § Den som enligt 2 § ska öka eller minska produktionen eller förbrukningen av el har rätt att av den systemansvariga myndigheten få marknads-mässig ersättning för ökningen eller minskningen.

4 § Den systemansvariga myndigheten beslutar om ersättning enligt 3 §.

5 § Om det övergripande systemansvaret inte kan utövas med åtgärder enligt 2 §, får den systemansvariga myndigheten i den utsträckning som be-hövs beordra nätföretag att begränsa eller avbryta överföring av el till elan-vändare.

I den utsträckning det övergripande systemansvaret medger det ska be-gränsningen eller avbrytandet genomföras så att samhällsviktiga elanvändare prioriteras.

6 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får med-dela föreskrifter om de åtgärder som får vidtas enligt 2 och 5 §§.

Skyldighet att lämna uppgifter till den systemansvariga myndigheten

7 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får med-dela föreskrifter om skyldighet för balansansvariga och innehavare av elektriska anläggningar att till den systemansvariga myndigheten lämna de uppgifter om produktion, överföring eller förbrukning av el som behövs för utövandet av det övergripande systemansvaret.

Tjänster med anknytning till det övergripande systemansvaret

8 § Den systemansvariga myndigheten ska anskaffa tjänster med anknyt-ning till det övergripande systemansvaret från elproducenter på ett öppet, icke-diskriminerande och marknadsorienterat sätt.

Myndigheten får inte med hänvisning enbart till kraftslag ställa upp villkor som utesluter elproducenter från att tillhandahålla tjänster med an-knytning till det övergripande systemansvaret.

Driftsäkerhet

9 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får med-dela föreskrifter om sådana generellt tillämpliga krav för anslutning av an-läggningar till elnätet som avses i

1. artikel 7.1 i kommissionens förordning (EU) 2016/631 av den 14 april 2016 om fastställande av nätföreskrifter med krav för nätanslutning av gene-ratorer, i den ursprungliga lydelsen,
2. artikel 6.1 i kommissionens förordning (EU) 2016/1388 av den 17 augusti 2016 om fastställande av nätföreskrifter för anslutning av för-brukare, i den ursprungliga lydelsen, och

3. artikel 5.1 i kommissionens förordning (EU) 2016/1447 av den 26 augusti 2016 om fastställande av nätföreskrifter med krav för nätanslutning av system för högspänd likström och likströmsanslutna kraftparksmoduler, i den ursprungliga lydelsen.

10 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om kontroll, provning, besiktning eller andra krav för att säkerställa driftsäkerheten hos det nationella elsystemet när det gäller

1. elektriska anläggningar,
2. anordningar avsedda att anslutas till en elektrisk anläggning,
3. elektrisk materiel, och
4. elektriska installationer.

11 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om sådant datautbyte som avses i artikel 40.5 i kommissionens förordning (EU) 2017/1485 av den 2 augusti 2017 om fastställande av riktlinjer för driften av elöverföringssystem, i den ursprungliga lydelsen.

Krav på balansansvar

12 § En elleverantör får leverera eller ta emot el endast i en leveranspunkt där någon har åtagit sig balansansvaret.

Detta gäller dock inte under den tidsfrist som anges i 33 § första stycket.

13 § En leverantör av aggregeringstjänster får tillhandahålla sådana tjänster i en leveranspunkt endast om någon har åtagit sig ett balansansvar i leveranspunkten som särskilt avser de obalanser som tjänsterna kan medföra.

Avtal om balansansvar

14 § Den som åtar sig balansansvar ska ingå avtal dels med den systemansvariga myndigheten, dels med den som enligt 22 § utför avräkningen mellan de balansansvariga.

Villkoren i avtalen ska vara objektiva och icke-diskriminerande.

15 § Ett avtal enligt 14 § mellan den balansansvarige och den systemansvariga myndigheten ska innehålla ett åtagande av den balansansvarige

1. att säkerställa balans mellan tillförsel och uttag av el, och
2. att betala en ersättning till den systemansvariga myndigheten om balansansvaret omfattar sådana obalanser som kan uppkomma genom tillhandahållande av tjänster för efterfrågeflexibilitet.

Ersättning enligt första stycket 2 ska motsvara sådana kostnader som myndigheten enligt 26 § första stycket ska kompensera elleverantörer för.

16 § När det gäller tillhandahållande av tjänster för efterfrågeflexibilitet ska metoden för att beräkna omfattningen av balansansvaret enligt 13 § eller den ersättning som avses i 15 § första stycket 2 utformas så att

1. den inte hindrar aggregering eller efterfrågeflexibilitet,
2. kompensationen för balansansvariga och elleverantörer avser endast de kostnader för att anskaffa el som uppkommer under aktiveringen av efterfrågeflexibiliteten, och
3. hänsyn tas till de fördelar som aggregeringstjänsten kan innebära för någon annan som åtagit sig balansansvar eller som levererar el i leveranspunkten.

17 § Ett avtal enligt 14 § mellan balansansvariga och den som utför avräkningen mellan de balansansvariga ska innehålla villkoren för avräkningen.

Förhandsprövning av villkor för balansansvar

18 § Den systemansvariga myndigheten och den som utför avräkningen mellan de balansansvariga får inte ingå avtal enligt 14 § förrän de metoder som ska användas för att utforma avtalen har godkänts av nätmyndigheten.

19 § Nätmyndigheten ska godkänna de metoder som avses i 18 §, om metoderna kan antas leda till att villkoren i avtalen blir objektiva och icke-diskriminerande.

Nätmyndighetens beslut i fråga om godkännande gäller omedelbart. Nätmyndigheten ska delge beslutet enligt 49 § första stycket 1 och andra stycket delgivningslagen (2010:1932).

Offentliggörande av villkor för balansansvar

20 § Den systemansvariga myndigheten och den som utför avräkningen mellan de balansansvariga ska offentliggöra villkoren i sådana avtal som avses i 14 § och på begäran utan dröjsmål ge den som begär det skriftlig information om villkoren.

Anskaffning av produktionskapacitet för att fullgöra ett åtagande

21 § En balansansvarig som använder någon annans produktionskapacitet särskilt för att fullgöra sina åtaganden enligt sådana avtal som avses i 14 § får inte ställa upp villkor som utesluter elproducenter från att tillhandahålla sådan kapacitet med hänvisning endast till kraftslag. Den balansansvarige ska anskaffa kapacitet på ett öppet, icke-diskriminerande och marknadsorienterat sätt.

Balansavräkning

22 § Den systemansvariga myndigheten ska ansvara för att avräkning sker mellan de balansansvariga. Myndigheten får uppdra åt någon annan att utföra avräkningen.

23 § En elleverantör som har levererat eller tagit emot el i en leveranspunkt där det saknas någon som är balansansvarig ska vid avräkning enligt 22 § anses som balansansvarig för leveranspunkten.

24 § Den som utför aggregeringstjänster i en leveranspunkt för vilken det saknas någon som har åtagit sig balansansvar för obalanser som tjänsterna kan medföra ska vid avräkning enligt 22 § anses ha åtagit sig ett sådant ansvar.

25 § Den som anses vara balansansvarig enligt 23 eller 24 § ska betala ersättning till den systemansvariga myndigheten enligt villkor som motsvarar villkor för balansansvariga enligt sådana avtal som avses i 14 §.

Ersättning till elleverantörer

26 § Den systemansvariga myndigheten ska ersätta elleverantörer som har anmält till myndigheten att de levererar el i en uttagspunkt för sådana kostnader för att anskaffa el som en leverantör av aggregeringstjänster orsakar

genom att tillhandahålla tjänster för efterfrågefleksibilitet i uttagspunkten, om kostnaderna uppkommer under aktiveringen av efterfrågefleksibiliteten.

Ersättningen ska beräknas enligt grunder som anges i sådana avtal som avses i 15 §.

Övertagande av balansansvar i en leveranspunkt

27 § Ett övertagande av balansansvaret enligt 12 § i en leveranspunkt där någon har åtagit sig balansansvaret får, när det inte samtidigt sker ett byte av elleverantör, göras endast från och med den första dagen i en kalendermånad.

Balansansvaret får i ett sådant fall övertas endast om den elleverantör som vill byta balansansvarig har informerat nätföretaget om bytet senast en månad före övertagandet.

28 § Den systemansvariga myndigheten får i det enskilda fallet medge att balansansvaret i en leveranspunkt ska börja gälla tidigare än vad som följer av 27 §, om det finns särskilda skäl.

29 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet för ett nätföretag att sända underrättelser med anledning av en anmälan enligt 27 § andra stycket.

Underrättelser om att balansansvaret upphör

30 § Om den systemansvariga myndigheten får kännedom om att ett avtal enligt 14 § ska upphöra att gälla, ska myndigheten genast underrätta de nätföretag på vilkas ledningsnät de leveranspunkter är belägna för vilka balansansvaret kommer att upphöra. Detta gäller dock endast om det rör sig om ett avtal som har ingåtts med någon som i ett avtal med en elleverantör har åtagit sig balansansvaret i leveranspunkter där elleverantören levererar eller tar emot el.

31 § Den som i ett avtal med en elleverantör har åtagit sig balansansvaret i de leveranspunkter där elleverantören levererar eller tar emot el ska, när den får kännedom om att avtalet ska upphöra att gälla, utan dröjsmål underrätta den systemansvariga myndigheten och de nätföretag på vars ledningsnät de leveranspunkter är belägna där balansansvaret kommer att upphöra att gälla.

32 § Ett nätföretag som tar emot en underrättelse enligt 30 eller 31 § ska utan dröjsmål underrätta berörda elleverantörer om att balansansvaret kommer att upphöra.

Återställande av balansansvar

33 § En elleverantör som med omedelbar verkan förlorat sitt balansansvar får återställa balansansvaret inom en tidsfrist om tio vardagar, dock högst femton kalenderdagar. Tidsfristen börjar löpa dagen efter den dag då elleverantören har tagit del av eller haft möjlighet att ta del av den först mottagna underrättelsen enligt 32 §.

Den tidsfrist för att återställa balansansvaret som anges i första stycket gäller också en elleverantör vars avtal om balansansvar sagts upp och upphör att gälla före fristens utgång.

34 § En elleverantör kan inte återställa sitt balansansvar enligt 33 § om elleverantören har trätt i likvidation, ställt in betalningarna, försatts i konkurs eller har förklarat sig inte ha för avsikt att återställa balansansvaret.

Om elleverantören under tidsfristen träder i likvidation, ställer in betalningarna, försatts i konkurs eller förklarar sig inte ha för avsikt att återställa balansansvaret, upphör tidsfristen omedelbart att löpa.

35 § För att balansansvaret ska bli återställt ska elleverantören underrätta berörda nätföretag om vem som har åtagit sig balansansvaret i de leveranspunkter där elleverantören levererar eller tar emot el. Underrättelsen ska ha tagits emot inom tidsfristen.

36 § Ett återställt balansansvar gäller från och med dagen efter det att en underrättelse enligt 35 § har tagits emot.

Anvisning av elleverantör när ett balansansvar har upphört

37 § Om nätföretaget inte har tagit emot en underrättelse från elleverantören om vem som är ny balansansvarig i berörda leveranspunkter innan den tidsfrist som anges i 33 § har löpt ut, ska nätföretaget dagen efter fristens utgång anvisa berörda elanvändare eller elproducenter en elleverantör. Den elleverantören ska gentemot nätföretaget ha åtagit sig att leverera el till elanvändare eller ta emot el från elproducenter som saknar en elleverantör.

38 § Om en elleverantör inte får återställa balansansvaret enligt 33 § eller om den tidsfrist som anges där upphör att löpa enligt 34 § andra stycket, ska nätföretaget så snart som möjligt anvisa berörda elanvändare eller elproducenter en elleverantör. Den elleverantören ska gentemot nätföretaget ha åtagit sig att leverera el till elanvändarna eller ta emot el från elproducenterna.

39 § Nätföretaget ska utan dröjsmål underrätta

1. elanvändarna och elproducenterna om den elleverantör som har anvisats enligt 37 eller 38 §, och
2. elanvändarna om bestämmelserna i denna lag om byte av elleverantör.

40 § En elleverantör som har anvisats enligt 37 eller 38 § ska utan dröjsmål underrätta

1. elanvändarna om leverantörens villkor för leveransen, och
2. elproducenterna om leverantörens villkor för mottagande av el.

41 § Om ett nätföretag enligt 37 eller 38 § anvisar en elleverantör, gäller ett balansansvar som en ny balansansvarig åtagit sig från och med dagen för anvisningen.

Skyldighet för nätföretag att underrätta den systemansvariga myndigheten

42 § Ett nätföretag ska hålla den systemansvariga myndigheten underrättad om vem som har åtagit sig balansansvaret för nätföretagets egna inköp.

43 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet för ett nätföretag att hålla den system-

9 kap. Leverans av el och aggregeringstjänster

Leverans av el enligt leveransavtal

1 § En elleverantör får ingå avtal om leverans av el i en uttagspunkt enbart med den elanvändare som enligt avtal med det berörda nätföretaget har rätt att ta ut el i uttagspunkten.

2 § En elleverantör, som ska börja leverera el i en uttagspunkt eller överta leveranserna till en elanvändare i dennes uttagspunkt, ska omedelbart anmäla till det berörda nätföretaget att leverans ska påbörjas. Anmälan ska även innehålla en uppgift om vem som har åtagit sig balansansvaret i uttagspunkten.

En elleverantör får överta leveranserna till en elanvändare i dennes uttagspunkt fjorton dagar efter anmälan.

Första och andra styckena gäller inte elleverantörer som avser att leverera el enligt fastkraftsavtal. Leverans får i dessa fall påbörjas endast efter att elleverantören anmält det till den elleverantör som enligt 14 § första stycket är leveransskyldig i elanvändarens uttagspunkt och till den som åtagit sig balansansvaret i den uttagspunkten.

Leverans av el om leveransavtal saknas

3 § Nätföretaget ska anvisa en elleverantör till en elanvändare som saknar ett leveransavtal med en elleverantör.

Den elleverantör som anvisas ska ha åtagit sig gentemot nätföretaget att leverera el till elanvändaren på skäliga villkor. Metoderna för att utforma leveransvillkoren ska framgå av avtalet mellan nätföretaget och elleverantören.

4 § Regeringen får meddela föreskrifter om att de priser som en anvisad elleverantör tillämpar för leverans till en elanvändare enligt 3 § under en viss tid efter det att elleverantören har anvisats inte får överstiga vissa nivåer.

5 § Nätföretaget ska utan dröjsmål underrätta elanvändaren om

1. vilken elleverantör som anvisats enligt 3 §,
2. innebörden av en sådan anvisning, och
3. bestämmelserna i denna lag om byte av elleverantör.

6 § En anvisad elleverantör ska utan dröjsmål underrätta elanvändaren om de villkor för leveransen som elleverantören avser att tillämpa och om den dag då elleverantören avser att påbörja leveransen enligt det anvisade avtalet. I underrättelsen ska det anges att avtalet är anvisat.

7 § En anvisad elleverantör ska minst en gång per kvartal lämna följande information till elanvändaren:

1. en redogörelse för vilka olika avtal som elleverantören erbjuder samt uppgifter om priser och leveransvillkor för de olika avtalen, och
2. uppgifter om var elanvändaren, oberoende av elleverantören, kan hitta information om priser och leveransvillkor som andra elleverantörer tillämpar för leverans av el till elanvändare.

8 § Ett anvisat elavtal får inte ha

1. en längre uppsägningstid än 14 dagar, eller

9 § Nätföretaget ska anvisa en elleverantör till en elanvändare fastän elanvändaren redan har ett leveransavtal med en elleverantör, om elanvändaren

1. har förbrukat el som inte har levererats enligt ett leveransavtal med en elleverantör som är leveransskyldig enligt 14 §, och
2. inte har anvisats en ny elleverantör enligt 3 §.

Anvisningen ska avse den tid som elanvändaren har saknat ett leveransavtal.

10 § En elanvändare som har förbrukat el som inte har levererats enligt ett leveransavtal med en elleverantör som är leveransskyldig enligt 14 § ska betala för elen till den elleverantör som elanvändaren anvisas enligt 3 eller 9 § och enligt de villkor som den anvisade elleverantören tillämpar.

Byte av elleverantör

11 § En elleverantör ska på ett icke-diskriminerande sätt i fråga om kostnader, arbete och tidsåtgång säkerställa att en elanvändare kan byta elleverantör inom tre veckor från begäran om byte.

Ett byte av elleverantör ska vara kostnadsfritt för konsumenter och små företag.

12 § När konsumenter eller små företag i förtid säger upp tidsbestämda avtal om att el helt eller delvis ska levereras till fast pris, får elleverantören, trots vad som sägs i 11 § andra stycket, ta ut en avgift. Avgiften får endast avse kostnader som hänför sig till den el som levereras till fast pris, den ska vara skälig och får inte överstiga den direkta ekonomiska förlust som den förtida uppsägningen orsakar.

Avgiften får endast tas ut om det tydligt framgår av elleveransavtalet att den får tas ut och vad den omfattar.

13 § Vid byte av elleverantör ska den frånträdande elleverantören se till att elanvändaren får en slutfaktura inom sex veckor från den dag då elleveransen upphörde.

Elleverantörens leveransskyldighet

14 § En elleverantör som levererar el till en elanvändare i en uttagspunkt är, oavsett vad som avtalats, skyldig att fortsätta leverera el till dess

1. elanvändaren slutar att ta ut el i uttagspunkten,
2. någon annan elleverantör börjar leverera el till elanvändaren i uttagspunkten, eller
3. överföringen av el enligt 11 kap. 2 eller 3 § eller enligt avtal får avbrytas på grund av att elanvändaren har åsidosatt sina skyldigheter gentemot elleverantören.

Första stycket gäller inte leverans av el enligt ett fastkraftsavtal.

15 § En elleverantör som har ett tidsbestämt avtal med elanvändaren om leverans av el ska tidigast 90 dagar och senast 60 dagar innan avtalet löper ut informera elanvändaren om

1. tidpunkten för avtalets upphörande, och
2. konsekvenserna av att avtalet upphör.

Första stycket gäller inte leverans av el enligt ett fastkraftsavtal.

16 § En elleverantör som levererar el till en elanvändare som enligt 67 kap. inkomstskattelagen (1999:1229) kan få skattereduktion för mikroproduktion av förnybar el ska på villkor som är skäliga ta emot den el som matas in från elanvändarens produktionsanläggning.

Första stycket gäller inte om elanvändaren har ingått avtal med någon annan om att ta emot elen.

Dynamiska elpriser

17 § Innan en elleverantör och en elanvändare ingår ett avtal med dynamiskt elpris ska elleverantören informera elanvändaren om vilka möjligheter, kostnader och risker som finns med ett sådant avtal och särskilt inhämta elanvändarens samtycke till de villkor som ett dynamiskt elpris innebär.

Ett gällande elavtal får inte omvandlas till ett avtal med dynamiskt elpris utan att elanvändaren har fått den information som avses i första stycket och lämnat sitt samtycke.

18 § En elleverantör som har leveransavtal med fler än 200 000 elanvändare ska kunna erbjuda avtal med dynamiska elpriser till elanvändare som har en mätare och mätutrustning som kan mäta mängden överförd el och registrera den med ett tidsintervall som minst motsvarar frekvensen för avräkning på marknaden.

Rutiner för hantering av klagomål

19 § En elleverantör ska ha fastställda rutiner för att kunna hantera klagomål från elanvändare på ett snabbt, enkelt och rättvist sätt.

Elleverantörens skyldighet att lämna uppgifter till nätmyndigheten om priser och leveransvillkor

20 § En elleverantör ska lämna uppgifter till nätmyndigheten om de priser och leveransvillkor som företaget tillämpar för leverans av el i en elanvändares uttagspunkt.

Uppgifter i avtal mellan en elleverantör och en elanvändare

21 § Ett avtal mellan en elleverantör och en elanvändare om leverans av el i elanvändarens uttagspunkt ska innehålla uppgifter om

1. elleverantörens namn, adress, telefonnummer och webbplats,
2. när avtalet träffas och vid vilken tidpunkt elleverantören planerar att påbörja leveranserna till elanvändaren,
3. den tid som avtalet löper på eller om det löper tills vidare,
4. vilka tjänster som avtalet omfattar,
5. elleverantörens åtagande gentemot elanvändaren,
6. villkoren för fakturering och betalning,
7. vad som gäller i fråga om förlängning av ett avtal som löper under en viss tid,
8. villkoren för uppsägning av avtalet och om avtalet kan sägas upp avgiftsfritt,
9. hur ersättningen beräknas vid uppsägning i förtid av ett avtal som löper under viss tid,
10. villkoren för ersättning om elleverantören inte uppfyller sitt åtagande enligt avtalet,

11. var elanvändaren kan hitta information om elleverantörens priser, övriga tjänster och villkor samt om konsumenträttigheter, och

12. hur tvistlösning utanför domstol inleds.

Elleverantören ska lämna information om avtalsvillkoren till elanvändaren innan avtalet ingås eller bekräftas, även i de fall avtalet ingås genom en mellanhand.

Elleverantören ska tillhandahålla elanvändaren en kortfattad och lättillgänglig sammanfattning av de viktigaste avtalsvillkoren.

22 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. att elleverantörer ska vara skyldiga att lämna viss information till elanvändare på sina webbplatser, i reklam eller på något annat sätt, och

2. vilka delar av avtalsinnehållet enligt 21 § som ska finnas med i den sammanfattning som elleverantörer ska tillhandahålla enligt tredje stycket samma paragraf och hur sammanfattningen ska tillhandahållas.

Information om ändrade avtalsvillkor

23 § En elleverantör som avser att ändra villkoren för ett avtal som löper tills vidare ska i ett särskilt meddelande underrätta elanvändaren om ändringen och om elanvändarens rätt att säga upp avtalet. Om villkorsändringen gäller priset för leverans av el, ska även skälen och villkoren för ändringen redovisas i meddelandet.

Elleverantören ska underrätta elanvändaren senast två veckor innan de nya villkoren börjar tillämpas. Om elanvändaren är konsument ska elleverantören underrätta elanvändaren senast två månader innan de nya villkoren börjar tillämpas.

Fakturerings och information som elleverantörer ska lämna till elanvändare

24 § En elleverantörs fakturerings av elanvändare ska baseras på uppmätt faktisk förbrukning eller, vid avsaknad av mätvärden, på beräknade mängder.

Första stycket gäller inte leverans av el enligt ett fastkraftsavtal.

25 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om elleverantörers fakturerings av elanvändare och om skyldighet för elleverantörer att lämna viss information till elanvändaren i samband med fakturerings.

26 § På begäran av elanvändaren ska elleverantören lämna uppgifter om elanvändarens historiska elförbrukning till ett företag som elanvändaren har utsett.

27 § En elleverantör får inte ta ut någon avgift för att tillhandahålla elanvändaren fakturor och information enligt 25 §.

28 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om de uppgifter som en elproducent eller annan aktör ska offentliggöra för att information ska kunna lämnas till elanvändaren om vilka energikällor som bidrar till den köpta elen.

29 § Elleverantörer ska erbjuda flera betalningssätt vid fakturering och får inte missgynna en elanvändare på grund av det betalningssätt som denne har valt.

De avgifter som tas ut för ett visst betalningssätt eller för ett system för förskottsbetalning får inte överstiga betalningsmottagarens kostnader för användningen av betalningssättet eller systemet.

Aggregeringstjänster

30 § En leverantör av aggregeringstjänster får inte hindras av andra marknadsaktörer från att få tillträde till elmarknaderna.

31 § En elanvändare ska, oberoende av sitt avtal med en elleverantör och utan dennes godkännande, kunna köpa och sälja andra eltjänster än elleverans.

32 § Innan en leverantör av aggregeringstjänster börjar tillhandahålla sådana tjänster i en elanvändares uttagpunkt ska leverantören göra en anmälan till det nätföretag som elanvändaren har avtal med. Motsvarande gäller innan leverantören övertar leveranser av aggregeringstjänster från en annan leverantör av sådana tjänster.

33 § En elleverantör får inte ta ut oskäliga avgifter eller ställa oskäliga krav på en elanvändare med anledning av att elanvändaren har ett avtal om tillhandahållande av en aggregeringstjänst.

34 § En leverantör av aggregeringstjänster ska på ett icke-diskriminerande sätt i fråga om kostnader, arbete och tidsåtgång

1. lämna information till elanvändare om avtalsvillkor innan ett avtal om aggregeringstjänster träffas,

2. på begäran av en elanvändare lämna uppgifter om elanvändarens efterfrågefleksibilitet, och

3. säkerställa att en elanvändare kan byta leverantör av aggregeringstjänster inom tre veckor från begäran om byte.

Uppgifterna enligt första stycket 2 ska lämnas till elanvändaren utan kostnad. Ett byte av leverantör av aggregeringstjänster ska vara kostnadsfritt för konsumenter och små företag.

11 kap. Avbrytande av överföring av el till konsumenter

1 § Detta kapitel gäller avbrytande av överföring av el till konsumenter.

Avtalsvillkor som i jämförelse med bestämmelserna i kapitlet är till nackdel för konsumenten är utan verkan mot denne.

Avbrytande av överföring av el på grund av konsumentens avtalsbrott

2 § Överföring av el till en konsument får avbrytas, om

1. konsumenten har åsidosatt sina skyldigheter enligt avtalet med nätföretaget eller elleverantören om överföring eller leverans av el,

2. det rör sig om ett väsentligt avtalsbrott,

3. konsumenten har uppmanats att inom en viss skälig tid vidta rättelse och, om det inte rör sig om utebliven betalning, tillsammans med uppmaningen informerats om att överföringen annars kan komma att avbrytas,

4. den tid som avses i 3 har löpt ut,

5. rättelse inte har skett, och

6. omständigheterna är sådana att det saknas anledning att befara att ett avbrott skulle medföra en personskada som inte är obetydlig eller en omfattande sakskada.

Om konsumenten har handlat otillbörligt, får överföringen avbrytas trots att omständigheterna inte är sådana som anges i första stycket 6.

3 § Vid utebliven betalning får överföringen av el till en konsument avbrytas endast om

1. betalningen avser överföring eller leverans av el,
2. förutsättningarna för avbrytande enligt 2 § är uppfyllda och konsumenten i god tid har informerats om vilka alternativ som finns för att undvika att överföringen avbryts,
3. konsumenten efter att den tid för rättelse som avses i 2 § första stycket 3 löpt ut har uppmanats att betala inom tre veckor från det att konsumenten har delgetts uppmaningen tillsammans med information om att överföringen annars kan avbrytas,
4. ett meddelande om den uteblivna betalningen samtidigt med uppmaningen enligt 3 har lämnats till socialnämnden i den kommun där konsumenten får elen överförd,
5. de tre veckorna som avses i 3 har löpt ut,
6. socialnämnden inte inom de tre veckorna skriftligen har meddelat den som lämnade meddelandet enligt 4 att nämnden tar på sig betalningsansvaret för skulden,
7. betalningen inte har skett, och
8. fordringen inte är tvistig.

4 § Ett nätföretag och en elleverantör har rätt till skälig ersättning av en konsument för kostnaderna för

1. uppmaningar och information till konsumenten enligt 2 och 3 §§, dock inte i fråga om information som rör vilka alternativ som finns för att undvika att överföringen avbryts,
2. meddelanden till socialnämnden enligt 3 §, och
3. avstängningsåtgärden.

Avbrytande av överföring av el av säkerhetsskäl

5 § Nätföretaget får avbryta överföringen av el till en konsument om det behövs för att företaget ska kunna

1. vidta åtgärder som är motiverade av elsäkerhetsskäl, eller
2. upprätthålla en god drift- och leveranssäkerhet.

Ett sådant avbrott får inte pågå längre än vad åtgärden kräver.

Om nätföretaget kan förutse annat än kortvariga avbrott i överföringen, ska konsumenten underrättas om detta i god tid före avbrottet. Konsumenten ska underrättas personligen eller, om det är lämpligt, genom anslag.

Skadestånd vid avbruten överföring av el

6 § Om överföringen av el avbryts med hänvisning till konsumentens avtalsbrott utan att förutsättningarna i 2 eller 3 § är uppfyllda har konsumenten rätt till ersättning för skada som har orsakats av nätföretaget.

Om överföringen av el har avbrutits på begäran av elleverantören, ska i stället denne ersätta konsumenten för den uppkomna skadan.

7 § Om nätföretaget inte har underrättat konsumenten enligt 5 § tredje stycket, har konsumenten rätt till ersättning för skada som har orsakats av nätföretaget.

8 § En konsument har rätt till ersättning för skada som har orsakats av nätföretaget, om överföringen av el avbryts utan att det beror på konsumentens avtalsbrott och utan att det finns rätt att avbryta överföringen enligt 5 § första stycket. Detta gäller dock inte om nätföretaget visar att avbrottet beror på ett hinder utanför dess kontroll som nätföretaget inte skäligen kunde förväntas ha räknat med och vars följder företaget inte heller skäligen kunde ha undvikit eller övervunnit.

Om avbrottet beror på någon som nätföretaget har anlitat för att utföra underhåll, reparation eller liknande arbete, är nätföretaget fritt från skadeståndsskyldighet endast om också den som företaget har anlitat skulle vara fri enligt första stycket.

9 § Skadestånd enligt 6–8 §§ omfattar ersättning för utgifter och inkomstbortfall samt för annan förlust på grund av avbrottet.

10 § Konsumenten ska underrätta motparten om anspråk på ersättning enligt 6–8 §§ inom två år från det att skadan inträffade. Om konsumenten inte gör det, går rätten till ersättning för den uppkomna skadan förlorad.

Skada som orsakas av el

11 § Bestämmelser om ansvar för skada som orsakas av el finns i elsäkerhetslagen (2016:732).

12 kap.

1 §¹² Den eller de myndigheter som regeringen bestämmer utövar tillsyn över att denna lag och föreskrifter eller villkor som har meddelats i anslutning till lagen följs när det gäller frågor om driftsäkerheten hos det nationella elsystemet.

I övrigt utövar nätmyndigheten tillsyn över att lagen och föreskrifter eller villkor som har meddelats i anslutning till lagen följs. Tillsynen omfattar inte att 7, 10 och 11 kap. följs. När det gäller elleverantörers skyldigheter enligt 8 kap. omfattar tillsynen endast att elleverantörerna följer 8 kap. 40 §.

Nätmyndigheten är tillsynsmyndighet enligt EU:s elmarknadsförordning.

3 §¹³ En tillsynsmyndighet får meddela de förelägganden som behövs för att trygga efterlevnaden av de föreskrifter och villkor som omfattas av tillsynen. Ett föreläggande får förenas med vite.

Ett föreläggande gäller omedelbart, om det

1. avser driftsäkerheten hos det nationella elsystemet,
2. avser riktigheten av lämnade uppgifter enligt 9 kap. 20 §, eller
3. har meddelats med anledning av en anmälan enligt 14 § första stycket.

13 kap.

1 §¹⁴ Till böter eller fängelse i högst ett år döms den som uppsåtligt eller av oaktsamhet

¹² Senaste lydelse 2022:596.

¹³ Senaste lydelse 2016:733.

¹⁴ Senaste lydelse 2021:741.

1. bryter mot 2 kap. 1 eller 3 §, eller
 2. bryter mot villkor som meddelats med stöd av 2 kap. 18 §.
- Till böter döms den som uppsåtligt eller av oaktsamhet
1. bryter mot 2 kap. 47 §, eller
 2. bryter mot föreskrifter som har meddelats med stöd av 8 kap. 10 §.
- I ringa fall ska gärningen inte utgöra brott.

7 §¹⁵ Andra beslut av en förvaltningsmyndighet enligt denna lag än de som avses i 5 och 6 §§ får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Den systemansvariga myndighetens beslut enligt 8 kap. 2 och 5 §§ får dock inte överklagas.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juni 2023.

2. Bestämmelserna i 8 kap. 13, 24 och 26 §§ ska inte tillämpas i fråga om aggregeringstjänster som tillhandahålls i en leveranspunkt innan nätmyndigheten för första gången har godkänt metoder för att utforma avtal enligt 8 kap. 14 § när det gäller de obalanser som aggregeringstjänsterna kan medföra.

3. Äldre föreskrifter gäller fortfarande i fråga om vilka uppgifter ett avtal mellan en elleverantör och en elanvändare om leverans av el ska innehålla, om avtalet är tidsbegränsat och har träffats före ikraftträdandet.

På regeringens vägnar

PETER KULLGREN

Pontus Söderström
(Klimat- och
näringslivsdepartementet)

¹⁵ Senaste lydelse 2018:1448.